

«ТОШКЕНТ

ОҚШОМИ

ГАЗЕТАСИННИНГ

ИЛОВАСИ

№ 38

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТАБИАТИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ КОМИТЕТИНИНГ САҲИФАСИ

ОТА-боболаримиздан қолган ажойиб бир нақл бор: «Фараздин туғилса — ниҳол эк, еринг бўлса — ниҳол эк. Ниҳоллар эрта бери кун улғайиб, ҳаётимиз кўрига айланади, уй қурсак устунга, офтобда соя бўлади».

Шаҳримиз Тошкент бу жиҳатдан худди ам-яшил чорбоқа ўхшайди десам лоф қилмаган бўламан. Ҳар йили экиладиган ниҳоллар эса бу чорбоғни янада обод қилади. Ниҳолларни экишдек, уларни парваришладек муҳим ишга «Боштошкентурилиш» трести кўп жонбозлик қилади.

лари ва буталар экиш тўғрисидаги фармойиш ҳам бажарилиди. Чегарачилар кўчасидаги 300 метр оралиққа 5 қатор терак қаламчалари экилди. Ҳозирги кеча-кундузда уларни суғориш ишлари тулиқ олиб борилади.

Табиат муҳофазасининг жонига оро кирган яна бир қарор — бу доврахат, буталарни руҳсатсиз кесганлик учун солинадиган жарима миқдорининг оширилиши тўғрисидаги қарор бўлди. Энди табиатга қарши болта қўлурувчилар ўйлаб иш қиладилар деб ўйламан. Янкасарой туманидаги қурилиш бош-

КУРТАК ёнидаги гулла-гайиқларнинг гулларни тўкиб юбориётганини кўриб, шовқин солди:

— Хой-хой, нима қилаяпсизлар? Шундоқ гулал нар-сани тўғитиб юборасизларми-а?

Тепа новдадаги Куртак уни огоҳлантирди:

— Ҳадеб дод-вой сола-верма, ошна, ундан кўра қараб тургин, ҳали кўп ажойиботлар кўрасан...

Куртак жим бўлди. Лекин савол беришдан ўзини тиймлади:

таквой, — хой, нарқдаги шохлар, сизларда ҳам шунча мевалар кўпми?

— Кўп, — овоз беришди нарқдагилар, — жуда чиройли меваларимиз бор...

Куртак турган шохидан ир-ғишди. Кун қизигандан қизиди. Япроқлар шавираб қола бошди.

— Ёз келибди, — Кур-такнинг қулугига бир шивир эшитилди. — Илди болаларим, ишга тушин-лар энди теэрор.

Бир маҳал дархат тепаси-даги томirlардан жонга ро-

Жонқуярларимиз
МЕҲНАТ ШАРАФИ

ИСМОИЛЖОН 1978 йил-да Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтини тугатган. Ўқуш билан целлюлоза институтини тўрт йил ишлади. Ўз касби, ўз йўналиши билан меҳнат қил-ган бўлса ҳам шу ўтган тўрт йил унга мактаб бўлди десак янглишмаймиз. Исмоилжон ҳавога чиқаётган чиқинди-ларни, оқава сувларни, иф-лосланган ҳавзаларни кўриб жони ачишарди. Ахир улар-ни тазаласа бўлади-ку, деб ўйларди. Эҳтимол унинг Тошкент шаҳар табиати муҳофазаси қилиш комитети-га ишга келишига шу жон-қуярли сабаб бўлгандир.

Республика инспекцияси-да ишлаб юрганидаёқ (1989 йилда инспекция комитети айлантирилган) сув, ер ости сувлари, ҳаво ўсимликлари ҳайвонот дўниси тақдир-ининг учун ҳамини биринчи масала бўлиб қолди.

— Ҳозирги ишнингиздан ўзингиз хурсандми?

— Дастлаб корхоналарда бўлиб, ерининг, сувнинг, ҳав-онинг тазалини текшири-шим, очиги кўпчилигининг га-шига тегарди. Ҳатто, ишлаб чиқаришга ҳалақат берап-сан, деб очилган-очик ай-тишарди. Ишнингиздан хур-сандмисиз, дедингиз. Хур-санд бўлмасан 1982 йилдан бери бу ерда ишларимиз, — деди Исмоилжон.

— Шаҳар бўйича назо-

ратчимисиз?

— Аввал шаҳар бўйича эдим, ҳозир Янкасарой ва Миробод туманларининг но-зири ҳисобланаман.

— Иккала туманда ҳам муаммолар етарлиқдир?

— Узиға яраша, Янкаса-рой туманида Тошкент электр искиқлик маркази бор. У ерда газ ва қорамой экилади. Ўз-ўзидан ҳаво иф-лосланади. Тошкент тепло-воз таъмирлаш заводида чўян ва пўлат эритиладиган цехи бор. Бу ерда ерга, су-вага оғир металл зарарлари аралашади. Тошкент тўқима-чилик машинасозлиги заво-дида ҳам гальваника цехи бор. Бу ерда ҳам оғир ме-таллар қайта ишланади. Уларнинг зарарлари сувга таъсири, ерга шимилди. Ма-на шу корхоналарда кўпроқ тер туқинишга тўғри кела-ди. Ҳозир бу ерларда мах-сус тазаловчи қурилмалар ўрнатилган.

— Барча корхоналар ша-ҳар табиати муҳофазаси қи-лиш комитети қўрсатмала-рини ўз вақтида бажармай-дику? Уларга қандай чора-лар қўрилади?

— Жарима солинади, — дейди Исмоилжон.

— Лекин Тошкент ҳаво-сини бузувчи асосий манба бу автотранспорт восита-лари бўлса керак? — Яна су-раймиз ундан.

— Жуда тўғри топдингиз. Ҳавони бузаётган зарарли

моддаларнинг 70—80 фоизи автотранспорт воситаларидан чиқади. Барибир қайси жой-да бўлмасин ишимизга жид-дийлик билан ёндошишимиз керак. Ахир бутун шаҳар-нинг экологик ҳолатига ўзи-миз масъул деб ҳисоблай-миз. Мени иш бошлаётган-нимда устозлик қилган Виктор Овсинников ҳамда Гайбулла Жўраевлар шунга ўргаттишган.

Исмоилжон Шамсиму-ҳамедовнинг фидойилиги, ўз ишнинг лўхта бўлиши унинг ҳамкасблари орасида хур-мат-этибор топишга сабаб бўлди.

Йилда Ўзбекистон Рес-публикаси Президентини Ис-лом Каримовнинг Фармони-га мувофиқ бир гуруҳ таби-ат жонқуярлари Ўзбекистон Республикасининг Фах-рий ёрлиқлари билан тақ-дирланди. Уларнинг орасида Исмоилжон ҳам бор эди. Бу унинг фидокорона меҳ-натининг эътирофи этилиши-дир.

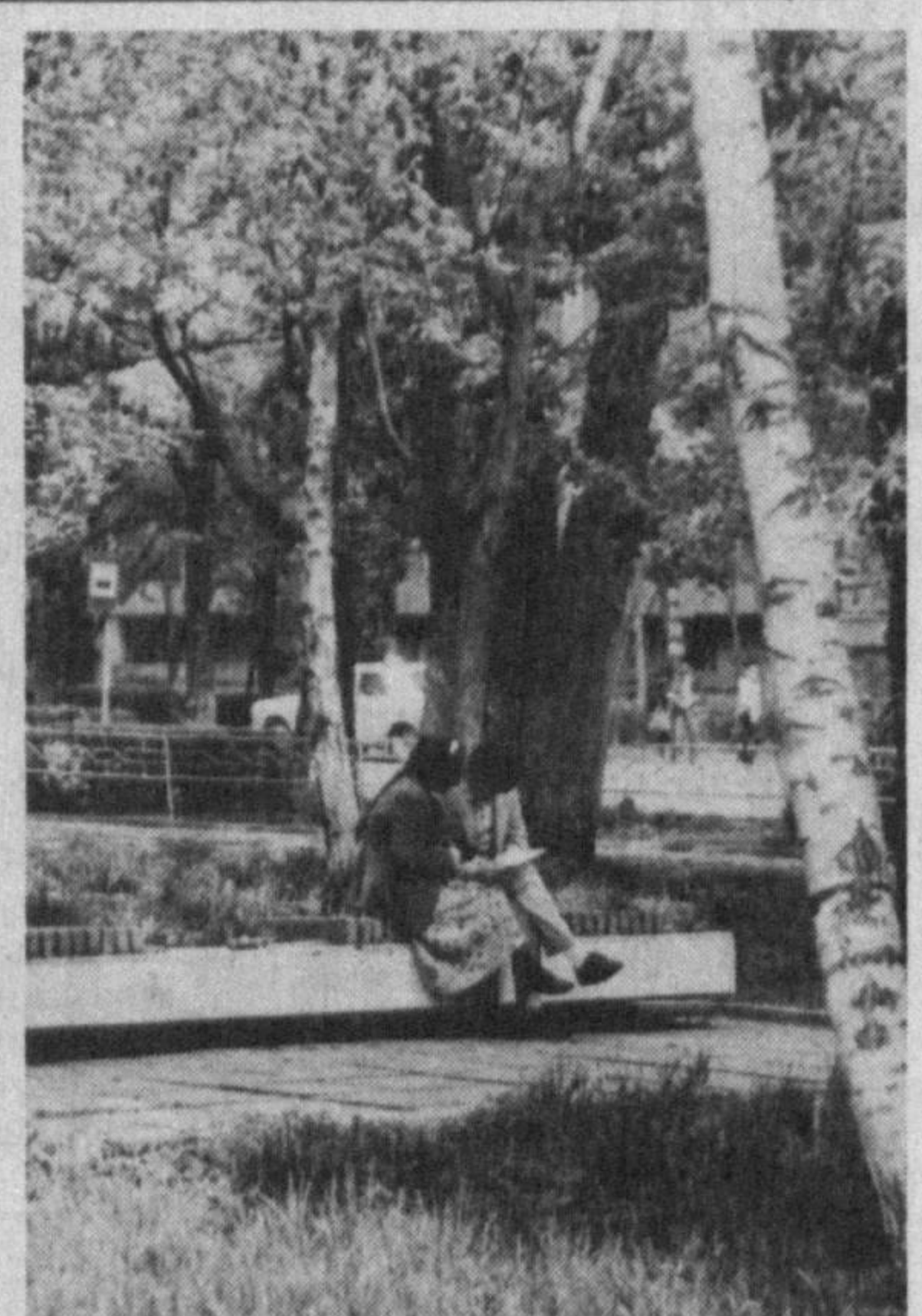
Темур УБАЙДУЛЛО.

Долзарб мавзуда

ЯШИЛ ЛИБОС

ЯШНАБ

ТУРСИН

«Боштошкентурилиш» суғориш, таъмирлаш ва шаҳарни кўчаларини таъмирлаш трести ниҳолларни парваришлаш, кўчаларини таъмирлаш ишларини бажаради, шаҳар суғориш тармоқларини қўйиладиган таъдиди. У «Тошкентурилиш» шаҳарни парваришлаш трести ишлари муассасалар, шунингдек туман ободонлашти-риш бошқармалари билан шартнома бўйича иш олиб борувчи энг йирик мах-суслаштирилган таъмирлотлардан бири ҳисобланади.

Трест — бевосита ободонлаштириш бош бошқармасига бўйсунувчи, 18 бў-лимга эга бўлган хўжалик ҳисобидаги таъмирлотдир. Унинг шаҳримизнинг 9 туманида махсуслаштирилган, суғориш ва кўчаларини таъмирлаш ишлари билан шуғулланиб турган таъмирлотлардан бири ҳисобланади. Мисол тариқасида Акмал Икромов туманидаги биринчи, Юнусов туманидаги иккинчи, Мирзо Улугбек туманидаги учинчи, шунингдек Миробод, Шайхонтоҳур, Собир Раҳи-мов, Сергели, Янкасарой, Ҳамза туман-ларидаги тўртинчи-тўқтинчи бошқар-маларни тилга олиб ўтиш мумкин.

Трестнинг барча бўлимлари томо-нидан 1993 йил мобайнида 23.773.000 минг сўм-купонлик иш бажарилиди. Жум-ладан, 9000 туп мевали, 8400 туп ман-зарали дархат кўчатлари, 14440 туп бу-талар ўтказилди. Бу рекага нисбатан 105 фойзини ташкил этади. 1994 йил-нинг баҳорида 38745 туп дархат ниҳол-лари ва буталар экилди.

1994 йилнинг март-апрель ойларида Тошкент шаҳар табиати муҳофазаси қи-лиш комитети трестнинг айрим бўли-малари фаолияти билан танишди. Акмал Икромов туманидаги қурилиш бошқармаси томолидан 1993 йил куза-тида 300 туп мевали, 305 туп манза-ри дархатлар, 8000 туп буталар ўтқа-зилган. 1994 йилнинг баҳорида эса 430 мевали (река бўйича 400), 350 туп ман-зарали ниҳоллар экилган. Ниҳолларнинг илдиш отиб, тутиб кетиши — 71 фойзини ташкил этади. Шунингдек, шаҳар Ҳоки-ми А. Фозилбековнинг 1994 йил 8 февралдаги 43-рақамли терак қаламча-

қармаси 160 гектар ердаги яшил ниҳол-ларни парваришлайди. Бошқарма томо-нидан 1994 йил эрта баҳорида 850 туп мевали, 5060 туп манзарали кўчатлар ва 2700 туп бута ўтқазилган.

1993 йилда Собир Раҳимов тумани-да ҳам 161 минг туп доврахат, бутал-ларга ишлов берилади, яъни 1.230 минг сўм-купонлик иш бажарилади. Марказий қурилиш бошқармаси ишларидаги ху-дудларлиги дархатларга 1.116 минг сўм-купонлик қиммий моддалар сепил-ди. 1.754 минг сўм-купонлик агротехник юмшлар бажарилади.

1993 йилдан махсуслаштирилган бошқарма 65056 туп дархатга қиммий, 10.606 туп дархатга агротехник ассо-ларда ишлов бериб, умумий 70 милли-он сўм-купонлик иш бажарилади. 1994 йилнинг биринчи чоракда 1360 туп дархат (река бўйича 1200) агротех-ник ишлов берилади. Асосий ишшо-ллар М-26 мавзеси, Анҳор бўйи бўли-ди. Шайхонтоҳур туманидаги 6700, Мир-обод туманидаги 6100, бошқа туман-лардаги 9700 туп дархатга қиммий до-рилар сепилди. Дори сепишда турли препаратлардан фойдаланилди.

Дархатлар, яшил буталар шаҳримиз-нинг таъбир жоиз бўлса, яшил либоси-дир. Киши ўз либосини қанчалар эҳтиёт қилиб тоза сақласа, шаҳримизнинг яшил чехрасини ҳам шундай авайлашимиз ҳар биримиз учун фарздор. Афсуски, кўп ҳолларда ниҳоллар экилади, лекин парваришини кўнгилдан кетмади қилмаймиз. Ниҳолларнинг яхши тутиб кетмаслиги сабабларидан яна бири — бу кўчатлар турли катталиққа, тупроққа етарли да-ражада ишлов берилмаган эклигини ҳамдир.

Шаҳар ўзимизники! Шундай экан унинг бағридаги доврахатлар, гул-гнҳлар ҳам бизники. Уларни қанчалар яхши, меҳр билан парваришласак, эр-тага улар ҳам одамзодни бағрида эрка-лайди.

Равнақ ҚАРИМОВ.

Тошкент шаҳар табиати муҳофазаси қилиш комитети раисининг ўрин-босари.

Дил тубидан

ДИЛРАБОДИР
ЧАМАНИ, БОҒИ

ТОШКЕНТИМИЗ қўчалари-ни, кўчаларининг, боғларининг пайда кезиб чиққанлигидан қишнинг эми ям-яшил бутал-лар, арчалар қошида табиат-нинг ажойиботлари ҳақида ўй сурганимиз! Майдонлар бағридаги бири-бирининг кў-ҳлик бинафша, алвос — сариқ ранглардаги гулларни завоқ билан кузатганимиз! Ўзи миттигини, аммо шаҳри-миз ҳуснига олам маҳон ҳус қўшади улар.

Халқимиз ҳақ шаҳарда тур-син, ҳақ қишлоқда яшасин деган истиқомат қилётган жой-даги бир қарин бўш ерми ҳам назардан қочмайди. Бир тупгина бўлса ҳам гул ўсти-ради, дархат парваришлайди. Чунки ўз масканини ям-яшил,

қўркам кўриш бизга қадим-дан мерос.

Анҳор соҳиллари бўйлаб аста одинайман. Кечагина қафтдек текис асфальт йўл-лар билан тўлиб кетган эди. Бугун эса чиниқдек тоза. До-врахатларини айтмайсизми? Соғларини шунчалар қуюқ, ша-бабада апроқларни худди қў-шиқ айтётгандек. Тағдидан кетисиз келмайдиган одамнинг, Анҳор сувлари гоҳ пишиқ-риб, гоҳ қирғоқларга келиб оқиса урилиб оқади.

Йўл бир пайтлар Гагарин номи билан аталган боғчага олиб чиқади. Жаҳоннинг би-ринчи фазогирининг ҳайкали рўпарасида Фавора ўйнаб отилиб турибди. Атрофда фақат шабада ҳўмрон.

Юрган сари юргингиз кела-верди. Ўзбекистон миллий боғига бориб қолганимизни ҳам билмайсиз. Чинакам дил-тортер қўшага ана энди этиб келдингиз. Каттакан қосага ўхшаш қўлда суз жимир-жи-мирдан бошқа нарса кўрмай-сиз. Лекин шу мавзуга завоқ узок-узок тўйилиш тикласиз. Инсон қўли билан яратилган мўъжаз ўтлоқлардаги митти фаворачалар суви беомон сачратади. Майсалар, гул-ларнинг япроғига илним қол-ган томчилар нисоли ёқудек товланади. Юрсам, юрсам дейсиз. Икки томонингизда азим туп қарағайлар кўкка бўй чўшади турибди.

Ўзбекистон миллий боғи-нинг гузаллигини айтмай қў-яқолай. Бу ерга бир келган ки-ши ҳамини бурсам, деб тап-пичиб туради. Амир Темур кибонига ҳам, «Боғи Эрмада» ҳам, Боғи Бобурда ҳам, улар-га туташган, туташмаган кўча-ларда ҳам шу гузаллик, шу яшиллик, шу меҳрибонлик бор.

Ажойиб бўлиб ажойибот-ларни кимлар яратар экан! Инсон дейсиз. Ўз шаҳрини яхши кўрадиган одамлар дей-сиз. Мен Тошкентнинг кўр-дан кўришларини сўй қилга-нимдан кейин шаҳар ободон-лаштириш бош бошқармаси-нинг ҳодимлари қанчалар таҳсинга сазовор ишларни бажаришнинг гувоҳ бўлдим.

Тонг отади. Шаҳримиз кў-чаларидан юрмалар дилимга шу сатрлар қўюлади:

Дилрабодин чамани, боғи,
Яшнар ётар онамиз шаҳрим,
Кўчюнда сайр этган чоғим,
Жамолдан очинар баҳрим.
Қайнар БУЛОҚ.

Лирик қатра
ЁЗДАГИ ВОҚЕА

— Қанақа ажойибот-а?

— Дархат шамолда силкинди, — асалариларни учириб юборасанлар.

— Асалари дегани гўл-ғиллайдиганими? Негача менга кўнмайди? — сўради шивирлаб Куртак.

— Ўша, — шивирлади тепа новдадаги ошнаси, — агар у бўлмаганда бизлар ҳосил беролмасдик.

— Негача? Мевани улар ташлаб кетадими?

— Шунча, — гапни қис-қа қилди ошнаси, — агар улар гулдан гулга қўниб бизни қанглатишмаса сўп-пайиб қолаверамиз. Ахир ҳаётда мева туғиш керак, ўз вазифини бажаришнинг керак.

Куртак жим бўлди. Бун-дай атрофга қаради. Ҳамма ўз юмуши билан банд. Фа-қат унга ўхшаган беш-ўнта ёш куртакларгина бепарво. Ахир улар гул туғмаган эди-да.

Куртак рази солиб қара-са, тепадаги ошнаси тамом бошчага бўлиб борипти.

— Нима бўлди сенга? — қўриқиб кетган Куртак сўра-ди.

— Семириб кетаялсамми? Ё тавба!

— Мева туғилман, — хушхўр жавоб берди ошна-си, — ҳали шомай тур, шунчага зўр бўладими?

Куртак қараса ён-верига-даги шохчалардаги куртаклар ҳам мева туғпти.

— Хой, — қичқирди Кур-

хат шарбат келди. Япроқ-лар ана тетайиллиб қол-ди. Куртакна худди берди: бирим иргиллагиси келди-ки, асти қўйверасан. Тепа шохдаги ошнасига қўз таш-лаб котиб қолди: барглар орасидан унга каттакан ме-ва қўлимсираб қараб турар-ди. Беш-ўнта апроқлар эса уни тинимсиз елиб тур-шарди.

— Вой-бўй, — деди Кур-так, — жуда дўмбоқ бўлиб кетибсанми? Энди Куртак деб ҳам бўлмайди сени.

— Энди номим Ёрға, — деди ошнаси, — сал кун ўттичи билан пишиб, етилиб ўттичи айланаман.

— Кейин нима қиласан?

— Сўради Куртак.

— Кейин ёз қўшида пи-шаман, — хўрсинди ошнаси, — пишган одамлар мазаза қилиб ейдилар. Данагини эса екишди. Қарабсанки, уч-тўрт йилдан кейин ана да-рахтдан. Фақат бошча да-рахтда.

Кўёш қиздиради, илди-лар эса шарбат тутиб, чар-чашмасди. Бир тонгда тепа шохдаги ошнаси тўп этиб Ёрға тутишди. Соғларини жин-гал қўзалоқ уни қўлига олиб, чангларини арди, қўвониб билан тикилибди, кейин:

— Тиллага ўхшайди-а?

— деб қўйди.

Куртак буларни қўрқолма-ди. У шаҳар салқинида ух-лар, мевага айланётганини туш қўради.

Ғолиб МИРЗО.

Сурамли лавҳа

ДАСТЛАБКИ ҲАЙРАТЛАР

БОЛА оёққа турди дегун-ча у ҳар қадамда мўъжиза-ларга дуч кела бошлайди. Кечагина жажжи муштдек-кина туялган гуяча саҳарда қил-қизил гул бўлиб очил-ди. Бола унга ҳайратда ти-килади: қаердан пайдо бўл-ди экан-а бу! Ёнинг шох-чаларга ўзининг бор оғирлиги-ни ташлаб олган ток сал фурсат ўтмай, яшил апроқ-ларга бурканди. Яна оғина кундан кейин шўра чиқарди, гуллар ва гуяча айлан-ди. Катта-катта узум бошла-рига тинилган сари бола-нинг қувончи ошди.

Бу мўъжизаларга болани табиат ошно қилади. Ғўр табиат ҳар қадамда дарс бераётгандек: барчаси сен

учун болажон, барчасини кўз қорачингидай асра. Гулни, ҳам, узумни ҳам, суви ҳам, қанглигу розни ҳам, товуғу қўзқоқни ҳам. Чини билан одамзот эси-ни таниганидан бошлаб та-биат кўчюнда яшайди. Ҳар қадамда табиат ва ҳайвонот оламига дуч келади. Тилсиз гнҳлардан тортиб жони-ворларча худди ҳайқира-ётгандек: мени сев, мени авайла, мени асра.

Табиатнинг севим илмини болажонларга ким ўргатади? Уларнинг доғ қўлмаган масъул қалбига одамзот бари табиатнинг аялмас бари қисми эканлигини, до-бад шу нурли олам билан ошно бўлиш зарурлигини

ФАРОВОН ва тўқин, дардлар-дан фориғ бўлиб яшашимиз учун ҳаво, сув, ер тоза бўлиши керак. Табиатнинг маъна шу уч асоси по-киза бўлган, уларга озор етказил-маган жойлар борки, кишининг бахри дилини очмоғи табиий.

Хўш, бу уч асосини ифлослан-тирувчи манбалар нима экан ўзи, деган савол туғилди. Жавоби ҳам тайёр бу саволнинг: биринчи маъна — лоқайдигимиз! Агар Фи-дойи, шаҳримиз учун жонқуяр бўлганимизда, бугунга келиб бонг урмо ўтирмаган бўлардик.

Тошкент шаҳар табиати муҳо-фазаси қилиш комитети томолидан ўтган май ойи мобайнида 69 марта назорат ишлари олиб бо-рилади. Шу мақсадларда 65 та са-новат, қўшма, кичик корхоналар, кооперативлар иши билан яқин-дан танишдик. «У корхонада ах-вод бўлмайди, буниқсида ундай» деб ўтирмайликда, ҳулоса сўзани айтиб қўйлолайлик.

Назоратнинг давомиди 5132 ҳавога чиқинди, 1920 захарли моддалар чиқарувчи манбалар кўздан кечирилди. Улардан 491 таси газ тазалаш манбалари би-лан таъминланган. Лекин шулар-нинг ҳам 29 таси носоз, ҳолатда-ли маълум бўлди. Носоз ускуна эса кўзда тутилган самарани бер-маслиги барчага аён. Текширишда

Хайвонот оламида
ТАНАСИДАН ЮРАГИ КАТТА

АВВАЛИГА бу жонотнинг нима экан-лиги тўғрисида жуда узок тўрттишлар бўл-ди. Бунга асос ҳам бор эди. Чунки у атини 1,6—1,8 грамм оғир-ликка эга эди. Ниҳоят кўш сифатида тан олиниди. У Шимолий ва Жанубий Америка-нинг тропик ўрмонла-рида яшайди. Дунда кичиклиги ва енгилли-ги жиҳатдан «рекорд-чи» қўш саналади. Танасининг узунлиги ва янгичалиги билан бошқа қўшлардан аж-ралаиб туради. Умуман олганда унинг бошқа қўшлардан фарқи то-монлари жуда кўп бў-либ, кишини ҳайрат-да қолдиради. Мисол учун оладиган бўлсак, бу митти қўшнинг қа-ротлари қалта, оёқча-

лари тўрт бармоқли бўлиб, нимжонлиқдан ерда юра олмайдик. Агар унинг анатомик тузилишида ўзига хос хусусиятга эътибор берадиган бўлсак, юра-ги танасига нисбатан каттадир. Юрак тана бўлиқнинг миқдори ярминини эгаллайди. Юрак урши бир да-қиқада 1000 тага бо-ради. Шунини қизик-ки, бундай ҳол ҳали ҳеч қайси жониворда учрамаган. Бу митти қўшчалардаги яна бир ажойиб белгилардан бири, уларнинг тана ҳароратининг барқарор эмаслигидир. Улар кундуз кунни учиб юр-ганда тана ҳарорати юқори бўлиб, кеч ки-риши билан учидан тўхтаганда 17—21 да-ража пасайиб кетади.

Бунда у «жонсизла-ниб» қолади. Шу ҳол-да у 15—20 соат ҳам турши мумкин. Митти қўшлар сер-ишга бўлиб, ўз оғирлигига нисбатан икки баробар ортик овқат ейди. Емининг асосан ўсимликлар шираси. У ҳам асалари ҳўшаб гул олди-да муаллақ учиб ту-ради. Фақат асалари-га ўхшаб гулга қўн-май, балки узун тум-шугини гулга санчиб ширасини сўриб ола-ди. Улар оғирлиги 2 миллиграмм келади-ган иккинчи туҳум қў-қиди. Болалари 19—25 кунда учирма бўлади. Табиатда бундай қўш-ларнинг 320 тури мавжуд.

Нодира СОВИРОҒА тайёрлади.

ҚОВОҒАРИ НИШИ ҲАМ ОЖИЗ

ТАБИАТ инжиқчилигини рўй бериб турган ёз фасли-нинг хозирги дамлари гаройиб воқеаларга бой бўлганди. Те-верек-атрофдаги ўзгаришлар сабабимиз ёш тасодифимиз баъзи бир ҳаётроқлар бир-бирларига ҳужум қилаётган ҳоллар учрамоқда.

Бир пилла аёқ устиде ҳам-касбим Жўра ака Аҳмадқо-

нов ўан гувоҳ бўлган бир во-қеани гапириб берди. Яқин бир танашининг хона-донидеги томон остига қўйил-ган стол атрофида суғатла-риш бўлишига, тўсатдан қулугиға арининг, гингилла-ган овози эшитилиб қолади. У ўзини қимчи қилиш мақса-дида овоз келган томонга ўтирилади. Шунда

— Элли йилдан буён юрагимда армон бўлиб ётган ғам-ғуссаларимни атай, — деб ўз хотирасини сўзлай бошлади Жамилла ая.

Мен ҳозирда 4 фарзанд, 20 га яқин набираларнинг бувисиман. Ҳеч нарсада камчилигим йўқ, аммо уруш туфайли юрагимда зардоб бўлиб қолган дарду аламларим бор.

* Ғалабанини

50 йиллиги олдидан

ТАҚДИР СЎҚМОҚЛАРИДА

Мен 1920 йилда Тошкентнинг Сағбон маҳалласида Рихсатилла исмли боғбон оиласида дунёга келганман. 1930 йилларда боғбончилик тузилган «Саво» мамоа хўжалигига қўшилиб кетди. Отам хўжаликда ишлаш бошлади. Мен ҳам 7-синфини тугатгач, хўжаликда ёрдамчи бўлиб ишлаш бошладим. 1940 йилнинг кузида шў хўжаликнинг хушомат йитиши — Толибжонга турмушга чиқдим. Ўзимни энг бахтли ҳисобладик. Хўжалик ишида фаол қатнашиб турдик. Минг афсуски, бахтли оларимиз узоққа чўзилмади. 1941 йилда бошланган уруш бахтимизга чағ солди. Толибжон кўп қатори армия сафига чақирилди. Бир-икки мартаба хат орқали алоқа боғлаб турдик. Бирор 3—4 ой ўтмай «Жанг майдонига йўл олди, хайр, меҳрибонлар» деб ёзилган сўнгги мактуб келди. Бу орада кўзим ёриб фарзанд кўрдим. Қувончим ичига сиймай тезлик билан Толибжонга хат йўлладим, аммо бу мактуб бориб етгани, йўқми билмадим. Чунки Толибжон Соҳибжондан сўнгги мартаба 1942 йил март ойида Намангандан юборилган курулшоҳ дўстлар билан тушган сурат ва мактубдан сўнг бизга ҳеч қандай хабар келмади. Фронтнинг қайси томонига жўнатишганини ҳам билмадим. Шу бўйи уруш тугаган бўлса-да, ҳеч қандай хабар келмади. Шундан сўнг Шайхонтоҳур тумани (собиқ Октябрь) ҳарбий бўлимига қайта-қайта мурожаат қилдик. Нихоят, 1948 йилнинг 10 январида ҳарбий комиссариатдан қуйдаги маълумотнома олидик:

«Олди аскар Соҳибжон Толиб 1915 йилда Тошкентда туғилган. 1943 йилда фронтда бедарк йўқолган. 10/1 1948 й. № 767622 Тошкент».

Ундан ёдгор бўлиб қолган Анваржон ўғлимга умид боғлаб ҳаёт кечириб бошладим. Аммо ҳаёлимда Толибжон тирикдек. «Ахир бир кун эшикдан кириб келди» деб кўнглимни тўқ тутардим. Бу вақтларда Анваржон 8 ёшларга бориб қолган, кўрмаган отасини ҳадеб йўқлай бошлади. Ўғлимнинг бу ҳаракати мени қийнаб юборди. Толибжондан аниқ хабар олиш мақсадида юз ёққа югурдим. У билан хизматта бирга кетганлардан

бирортаси қайтмадимикан деб тўрт томонга қопдим. Бу орада ягона фарзандим Анваржон касалга чалиниб, бирдан вафот этди. Шунча дарду аламлар камлик қилгандек яна қайғум охири бўлиб қолди. Шундан сўнг Толибжоннинг қайтиб келишига ҳар қандай ҳаракат қилишарди. Нихоят Толибжон билан бирга хизмат қилган «Ўзбекистон» жамоа хўжалигинидаги Нормат Қосимов армиядан қайтиб келганини эшитдим. Уни кўргани ва Толибжон ҳақида аниқ маълумот олгани уйини излаб бордим ва топдим. У мени кўриши билан довдираб сўзларди:

— Синглим, сиз Толибжоннинг умр йўлдошиниз, у тирик, албатта келади, — дерди ҳозир қаердагидини билмасди. — Сизлар қаерда хизмат қилдинглар, нима учун уруш тугаши билан қайтмай кечикдинглар? — дедим. Шундан сўнг Норматдан шайхонтоҳур сўзларди:

— Биз Наманганда 3 ой ҳарбий тайёрликдан ўтгач, ўзбек дивизияси номи билан фронтга йўл олдик. Биринчи жангга киришдаёқ Ростов-Донда кўпчилик асирга тушиб қолдик. Немис аскарлари асирларни вагонга қамаб Германияга олиб кетди. У ерда отир меҳнат, машаққат билан душман асирларни янада ичкарироқ дашт ерларга ҳайдаб олиб борди. 200 дан ортиқ асирларни бир кун бир жарликка элтиб катта-катта ҳандақ чуқурлар қазитди. Сўнг эртаси кунги 100 га яқин асирларни аскарлар кўршовида ўша томонга олиб жўнашди. Мен тузданги охирида дармонсизланиб аўра борардим. Немис аскарлари ҳар қанча милити кўршови билан тўрса-да, қоролмай қолдим. Охири милити кўршови билан кўнрагимга зарб билан урдиди, олдинга томон чопиб кетдим...

Шу ерга келиб Жамилла ая томонига бир нарсга тикилгандек гапиролмай қолди. Кўз ёшларини артар экан яна сўз бошлади:

Деман ўзимнинг тушунинишма, Толибжон ўша тўда билан бирга чуқур қазилган жарга элтиб отилган, ўзи қазилган ўра унга қабер бўлган эканда... Ҳам, пешонам шўр экан, Толибжонга ҳам, ундан ёдгор бўлиб қолган Анваржонга ҳам аза очиб, тағдирга тан бериб, ёлғиз яшай бошладим...

Жамилла, ҳали ёшсан, бирор муноси кишига турмушга чиқишинг керак, ёш умринг хазон бўлмасин, дейишарди қаришдошлар. Мана, Толибжоннинг 10 йил кутдинг, сен каби умр йўлдошдан ажратилган кўп. Бунга уруш қилганлар айбдор.

Охири 1953 йилда Абдулғафур ака Тўлағанова турмушга чиқишга рози бўлган. Бирин-кетин фарзандли бўлдим. Ҳозирги турмушимдан нолимайман. Давлатдан яхшигина нафара олиб турибман. Қизларим, набираларим мендан ва оталаридан тез-тез хабар олиб турадилар. Аммо Толибжон сингари дунё лаззатларидан бебаҳра бўлиб, бемаҳал вафот этиб кетган қахрамон йигитларга ачинаман. Ўла-ўлгуниимизча уларни ёдиздан чиқармайми.

Бу сўзлар шайхонтоҳурнинг Акмал Икромов туманидаги Шароф 6-тор кўчасининг 19-уйида истиқомат қилувчи, Гафур Ғуллом маҳалласи онахони Жамилла ая Рихсатилла қизининг дил армонларидир.

Ҳамидулла Йўлдошев, Ўзбекистон Республикасида хизмат қўсатган ҳаёт таълими ходими, фахрий педагог.

меҳри бу қадар бениҳоя экан, унга ҳар қанча таъзим қилса арзийди... У шундай деб умр бўйи тушлаган ўзининг қимматбаҳо, нодир китобларини ва ижодий ишларини Беньков номидаги рассомчилик билим юртига совға қилди. Натيجида у маскан кутубхонаси жавонидида китоблар сони 18 мингга яқинлашиб қолди. Бу эса қардош янги ҳаёт уртасидаги дўстликнинг, бир-бирига бўлган ҳурматнинг ҳам белгисидир.

Ўқтан ҲАЙДАВЛОВ, Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги ахборот маркази ходими.

* Маданият хабарлари

МУҲАББАТ НАВОЛАРИ

ШАҲРИМЗДАГИ Нодирабегим маданият уйи қошида фаолият қўсатётган «Умид» вокал-чолгу дастаси ижодий изланишлари билан нафақат туманда, балки шаҳримиздаги энг иқтидорли дасталардан ҳисобланади. Кунин кеча дастанинг ижодий жамоеси томонидан тайёрланган «Муҳаббат наволари» деб номланган янги концерт томошаси ёшлар томонидан катта кизикши билан кутиб олинди.

Маданият уйининг томоша залига илк бора намоёиш этилган севги, вафо, садоқат ва шайхлик, дорилмоном кунлар меҳди этилган йилроба наволар эстрада мухлис-ларининг оқинишига сазовор бўлди. Дастурин ансамблининг бадиби раҳбари, Раҳматилла Йўлдошев сазонаштаринан, Исмоилжон Жамол катнашчиларидан Дондор Соҳибжон, Маъмуржон Зоҳидов, Рихсатилла Зоҳидов, Гафуржон Султоновлар мазкур концерт томошасини дам олиш масканларида, ишлаб чиқариш биришмаларининг томоша залларида эстрада шинавандаларига намоёиш этилди.

МАҲАЛЛАДА КОНЦЕРТ

«ДИЛНАВО оқшомлар» деб номланган янги концерт томошаси билан Мирзо Улуғбек тумани «Гулшан» маданият уйи қошидаги ашула ва рақс халқ дастаси ўз дастурини тумандаги «Хўма» маҳалласида намоёиш этди. Замонавий ўзбек халқ кўнчалари, мумтоз ашулалар, жозибали рақслардан тузилган «Тановар», «Қарина», «Мунорот» каби рақс-мухлислар томонидан катта кизикши билан кутиб олинди. Ҳамидилло Жамол сазонаштаринан «Дилнаво оқшомлар» дастурини ўзини олган «Бир чиндики кўнча», «Абассу» ҳада этиб деб номланган таътирланган томоша-ларини туманининг бошқа маҳаллаларида ҳам намоёиш этиш режалаштирилган.

МУСИҚАЛИ ОҚШОМ

АКМАЛ Икромов тумани «Учрашув» клуби аъзоларининг навбатдаги йиғилиши-

Ўқу Зар ҒАФФОРНИ дебтур:

Ҳаммаша икки хил мажлисда ўлтурган. Бирини улкан ҳалол кўнча уруш бўлсин, иккинчиси улкан охира уруш бойдаги бўлсин.

Сўзининг икки қисмига бўл. Яримини охира кўнча, яримини ҳалол риқ талабига бағишла. Ортиқча сўз эиниландир.

ШАЙХОНТОҲУР тумани пойтахтда энг кекса ва таърихга бой ҳудудлардан ҳисобланади. Шунинг учун шаҳар миёсидида ўтказиладиган маданий тадбирлар ҳамда анъанавий байрамларнинг 60-70 фоизи ана шу туманда ўтказилади. Ҳўш, шундай экан, туманда таърихий ёдгорликларни сақлаб қолиш ҳамда уларни қайта таъмирлаш бўйича қандай ишлар амалга оширилимоқда? Шу ва шунга ўхшаш саволлар билан муҳбириниш тумани ҳокимлиги маданият ишлари бўлими мудири Воҳид Одиловга мурожаат қилдик.

— Воҳид Одилов, туманда қандай таърихий ёдгорликлар мавжуд? Шулар ҳақида қисқача маълумот берсангиз.

— Туманда 94 та таърихий ёдгорлик бор. Улар XVI—XVIII асрларга мансуб. Ёдгорликларнинг кўпчилиги нафақат республикада, балки Ҳамдўстлик мамлакатларида, қолаверса хорижий давлатларда ҳам машҳур.

— Воҳид Одилов, «Гул бозор» масканидаги «Беш ёғоч» кўчасидаги «Баланд маскани» мажмуида, «Шайхонтоҳур» мажмуида давлат томонидан таъмирлаш ишлари олиб бориломоқда.

— Ҳозирги бозор иқтисодий таъмирлаш учун маблаг масаласи қандай ва уни қайси йўл билан ҳал қилинган?

— Саволингиз жуда

дир. «Шайх Ховонди Тоҳур», «Юнусхон», «Қадири-ғоч» (Тўле-бий), «Зайнул-ддин бобо», «Нуриддин бобо» мақбаралари шулар жумласидандир.

Чорсу майдонида «Кўналдош» мадрасаси Навоий кўчасининг ҳуснига ҳусн қўшиб, унинг ёнида «Жоме» ва «Кўк» масжидлар кўнча бўй чўзиб турибди. Умуман олганда, туманда 41 та масжид, 6 та саноат ва муҳандислик ёдгорликлари, 34 та таърихий қорхона ва таъшилотлар бор. Шунинг эслаб ўтиш жоизки, кейинги 3 йил мобайнида таърихий ёдгорликлардан 11 та масжид аҳоли кучи билан таъмирланди, ишга туширилди. «Кўналдош» мадрасаси бирмунча тикланди. Бундан ташқари «Сузуқ ота» мажмуи, «Жоме», «Хў-

ўринли. Катта таърихий ёдгорликларни таъмирлаш учун маблаг ва қурилиш материаллари етчимаслиги сабабли таъмирлаш ишларини бажаришга қийиналган. Уларни таъмирлаш лойиҳалари эса олдиндан тайёрлаб қўйилган. Бундан ташқари туманда 17 та маҳаллада урушда ҳалок бўлганларга ёдгорликлар ўрнатилган. Шулардан «Ол-масор» ҳамда «Нова» маҳаллаларидаги ёдгорликлар таъмирлашга муҳтождир.

— Таърихий ёдгорликларни қайта тиклаш ёки таъмирлашда туманда жойлашган қорхона ва таъшилотлар маблаг билан ёрдам қўрсатганими?

— Туманда таърихий ва маданий ёдгорликларни сақлаш жамғармаси ташкил қилинган. Аини пайтда кўп

қорхона, таъшилот ва муассасалардан бу жамғарма ҳисобига пул келиб тушмоқда. Лекин бу кам. Чунки ҳозир таъмирлаш учун қурилиш материаллари жуда қimmat. Шу сабабли жамғармага пул ўтказмаган қорхона ва таъшилотлар таърихий ва маданий ёдгорликларни сақлаб қолиш учун ёрдам қўлларини чўсасалар аини мударо бўлур эди.

— Маданият масканлари ҳақида ҳам бироз тўхта-сангиз.

— Бизда талайгина маданият масканлари ҳам ишлаб турибди. Булар бош-лар учун «Оймуна» истиро-хот боти, цирк, 10 та кутубхона, 3 та кинотеатр, 4 та театр, Археология ва минералогия музейи, республика бошлар саройи, 3 та бошлар мусиқа мактаби на-биларидир. Ундан кейин Охун-бобоев номидаги бошлар ва ўсмирлар ижодиети марка-зида ташкил қилинган Халқ музейида ҳар хил учрашув-лар ва бошқа тадбирлар ўт-казилиб турилади. 2 та ма-даният уйи ҳамда 6 та клуб ҳам халқ хизматига.

— Ҳамдўстлик мамлака-лари ва хориждан келая-ган меҳмонларнинг акари-ни Шайхонтоҳур туманига кўпроқ ташриф буюришади. Бунинг сабаби нимада?

— Юқорида айтиб ўт-ганимдек, туманимиз таърихий ёдгорликлар ва маданият масканларига бой. Шунинг учун бўлса керак, уларнинг оқини тўхтамайди.

Шу йил Хитой, Корея, Малайзия, Покистон ва бошқа хорижий мамлакат-лардан келган меҳмонлар туманининг таърихий ва мада-ний масканларида бўлдилар. Ҳозиргисининг Чинметил-Визогитдан келган меҳмон-лар эса «Шайхонтоҳур» ҳамда «Тўле-бий» мақба-раларини зиёрат қилдилар. Ту-манининг диққатга лойиқ жойларига ташриф буюри-лар, қорхона ва таъшилот-ларига бордилар.

Ғуллом ЮСУПОВ сўзлашди.

Республика мактаб ўқувчилари саройи-ни тўғрида бошлар турли қийм-кечаклар тўғрисида. Бу иш уларнинг кел-аж ҳаётларидида меҳнат фаолиятларининг биринчи айланиши.

● СУРАТДА: Наргиза Пулатова ва Ма-лума Мусабжонвалар (олдинги қатор ча-дан ўнгга) тўғри машғулотни пайтда.

Равиля Альбеков олган сурат.

ЭРТАЛАВ соат 10.00. Пойтахтнинг «Меҳрор» бо-ғи рўбарўсидаги автобус бе-катидида. Одамлар гав-жум. Автобуслар ҳадеганда келаявермайд.

Биз 58-йўналиш бўйлаб юрадиган автобуснинг жа-валта қандай риоқ қилаёт-ганини кузатдик. Қайд эти-лишича, бу транспорт ҳар 5-10 дақиқада келиши ке-рак. Бирок оралиқ 20-30 дақиқани ташкил этмоқда. Учинчи автобус эса бир со-ат орасида етиб келди. 21-йўналишдаги транспорт ҳам бир соатдан ошган бекатга келди. 192-йўналишдаги авто-бус эса йўловчилар ро-па-роса уч соат кутинди.

Бекатдаги ҳайдовчиларнинг ҳужжатларини расмийлашти-руви Гулнора Каримова-дан йўналишдаги автобус-ларнинг скрини қойиб бўла-ётганининг сабабларини тушунтиришни сўрадик.

— 58-йўналишда 16 авто-бус қатнаши керак дей-ди. — Аммо ҳозирги кунда бу рақам 12 тани ташкил этмоқда. 21-йўна-лишда эса бутун, 21 июнда бор-йўғи иккита машина қат-намоқда. 192-йўналишдаги автобуснинг охири ертал-соат 8.00 да бўлди. Бунинг сабабларини 5-автосаройда

ги мутасадди раҳбарлар би-лишди. Йўловчиларни та-шишда аиниқча шу автоса-рой транспортлари панд бе-раятти...

Ҳозир қайси автосарой ёни трамвай, роллейбус паркига борманг ҳамма ер-да битта баҳона. У ҳам

йўлга кетаяверишдаги бе-лашди. Машинасини тўхта-тиб бўлишди. Масалан, шунинг учун Чилонзор метро-син бекатига 500 сўмдан берасизлар. Агарда шартим ёқмаса машинадан тушинг-лар» деб оёқ тираб туриб олди. Йўловчилар нойс-лож

* Ажаб савдолар «ШАРТИН ЁҚМАСА МАШИНАДАН ТУШИНГЛАР...»

бўлса ахтир қисм ва ёни-ларнинг етчимаслигини. Бирок текириш юқоридида ва бошқа транспорт восита-ларининг қўнчилиги ўз йў-налиши қойиб «ёғли» жой-ларда қатнаётганининг ку-рсатди. Масалан, 19 июнь соат 21.00 билан 22.00 лар орасида давлат рақами 2135, 15-йўналишдаги трол-лейбус Модалар уйи — Сер-гели-3 оралиғида юриш ўр-нини Чилонзор туманида одам тушиш юрибди. Худди шу кунин давлат рақами 2009, 11-йўналишдаги трол-лейбус ҳайдовчиси эса Жа-нубий вокзалнинг Чилонзор

рози бўлишди... — Мен Тошкентга ўқи-га кириш ниятида келган эдим, — дейди наманганлик Алишер Юсупов. — Оғай-нимиз кузатиб Чорсудаги хонадонимга қайтаётганим. Чилонзор метроси бекатига юрчи транспортларини бир соатча кутдим. Транспорт келаявергач, шу 500 сўм-лик троллейбусга ўтиришга мажбур бўлдим.

Алишернинг гапи тўғри. Ҳақиқатан ҳам Жанубий вокзал — Чилонзор метро-син бекатидан ўтувчи ҳамда шаҳримизнинг бошқа жой-ларига қатновчи транспорт-

* Ёдномалар ҲАЁТ ЙЎЛИ ИБРАТЛИ

○ Ҳурматли «Оқшом» тах-риратли Газетанинг шу йил 24 июнь сонидида Тошкент ша-ҳар Ҳокимининг пойтахтнинг да-ғи айлари тиббон, кўчалар ва мактабларнинг номларини ўзгартриш ҳақидаги қарорни та-бинос собиқ Ўзбекистон Ҳу-қуқоти генерал Мурод Шералиев номи берилганлиги ҳақи-даги хабарини ўқидик. Сизлар-дан илтимос, ана шу ўзбек генералининг ҳаёти ҳақида «Оқшом» саҳифасида маълумот берсангиз.

Азиз ТОҶИЕВ, кизматчи.

ШАРҚНИНГ буюк алломаси Абдураҳмон Жомийнинг умрбодий шеъринида шундай сатрлар бор:

Қолдирай десанг жаҳонда яхши ном,
Яхшилик қил, яхшилик қилгил мумдон.

Чиндан ҳам ўз ишининг чинакам фидойиси Мурод Шералиев умрини яхшиликка бахшида этиб, элди яхши ном қолдирди.

М. Шералиев Тошкент вилоятининг Қибрай туманида-ги Дўрмон қишлоғида туғилиб, воғта етди. У болалиги-данок ҳаёт сирларини билишга, илм олишга қаноқ эди. Тошкент халқ хўжалиги ҳисоблаш техникуми, Самарқанд халқ хўжалиги институтида ўқиди, малакали мутахассис бўлиб етибди.

Уруш бошланган пайтда Мурод СССР Ички ишлар ҳақ комиссарлиги Олий мактаби ҳузуридаги раҳбар кадрлар тайёрлаш курсида таълим олаётган эди... Олов-ли йиллар мобайнида у Ўрта Осиё ҳарбий округи 99-ка-валерия дивизиясининг махсус бўлимига бошлиқ бўлди. Ҳарбийлар ҳаёти уни чинистирди, тоблани. Уруш йил-лари М. Шералиев Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги милиция бош бошқармаси бошлигининг ўринбосари, Қо-рақалпоғистон Автоном Республикасини Ички ишлар ва-зирли лавозимларида хизмат қилди, эл-юрт ҳурматини қозонди.

Мамлакат ичкарасидидаги ҳарбийларча ишлаш кейинча-лик республика Ички ишлар таъшилотларида хизмат вақ-тида Мурод акага жуда асқотди. У ўзининг бутун куч-гайрати, билими ва тажрибасини давлат қонунчилиги ҳа-мида ҳуқуқ-тартиботни мустақамлашга бағишлади. Унинг умр дафтери саҳифаларини арақласак, Ўзбеки-стон Ички ишлар вазирлигини ўринбосари, адлия вази-ри, республика прокурори лавозимларида узоқ йиллар сама-рали меҳнат қилганлигининг ғувоҳи бўламиз.

Меҳрибон дўст, оилапарвар инсон, ўз касбининг жон-куяри босиб ўтган ҳаёт йўли чиндан ҳам ибратлидир. У «Адлиянинг давлат маслаҳатчиси» ҳамда ички хизмат генерал-майори унвонларига сазовор бўлган эди. Эл олдидаги хизмати ҳам юксак ишончлар билан эътифдор этилди.

Халқимиз ўз фарзандларининг хотирасини ҳеч қачон унутмаслиги табиий. Республикада ҳуқуқни муҳофаза қи-лиш ишига катта ҳисса қўшган фидойи инсон номининг абадийлаштирилиш унинг оила аъзолари, уни билган ва бирга ишлаган ҳамкасбларини беҳад қувонтирди.

Ҳамид СУЛТОНОВ.

ЯХШИЛИК УНУТИЛМАЙДИ

ҲОЖИМАТ Ота Солиқхў-жаев номини Сарикўл меҳ-нат аҳли доимо ўз қалба-рида сақлайдилар...

Ҳожимат Ота асли дех-қон фарзанди. У олдин иш-чилидан жамоа хўжалиги раҳбарлигига қўтарилиди. Уруш йилларида донги кет-ган «Коминтерн» жамоа хў-жалигига раислик қилди. Гектаридан 40—60 тонна-дан помидор, пиза, ошқо-воқ, ош лавлаги, 20—25 тоннадан сабзи, картошка, бодиринг ҳосили олиниб на-зиҳатга Ўзбекистонда, балки Иттифок бўйича рекорд қўрсатганга эришди. Жанг қилатган ўғилларини ва вагон-вагон мева, сабзавот жўнатиш билан бирга, хў-жалик аъзоларини уруш йилларидан тўғ-фаровон олиб чиқди. Уларнинг тур-мушларида камчилик бўлма-ди.

Собиқ Қорасув туманида-ги «Пятилетка», «Политот-дел», сўнг «Коминтерн» жа-моа хўжалигини бошқарган Ҳ. Солиқхўжаев уни 1939 йилдан 1947 йилгача мил-лионер хўжаликка айлан-тирди. Афсуски, уруш ту-габ, эндигина тинч-фаровон яшаб, хўжалигини гуллаёт-ган бир даврда Ҳожимат

отани ўлим орамиздан олиб кетди. Мана, орадан 47 йил ўтди. Бу давр мобайнида хўжалик ўрнида Сарикўл, Навбахор, М. Мерганов, Олтинқул сингари олти-етти маҳалла ташкил топ-ди. Хўжалик ўрнидаги бу маҳаллалар Миробод тум-нидаги энг оғир маҳалла-лардандир.

Наврўз байрами арафаси-да Сарикўл маҳалла оқсо-қоли Исмаилов Рустамов, аъзолари Лутфулла Фай-зиҳўжаев, Абдуғани Ҳайда-ровлар яхши ташаббус бил-лан чиқдилар. Ёш, гайрат-чан бу ташаббускорлар Ҳо-жимат отага ёдгорлик қў-йишга аҳд қилдилар ва ваъдаларининг устидан чи-қдилар.

Кунин-кеча маҳалланинг «Ешпуқлиқ ота» қабристини-да Ҳожимат Ота Солиқхў-жаевга қўйилган ёдгорли-нинг очилиш маросими бўлди. Ҳожимат отани яхши билган Жўра Мирзаев, Ҳа-бибулла Қориев ва маҳалла оқсоқоли И. Рустамов ота ҳақида гапириб, унинг хо-тираси ҳақида қалбларда сақланажаклини гапирдилар. Замира СОЛИБЕВА.

Замира СОЛИБЕВА.

Ф А Н ПОЛИЦИЯЧИЛАРНИ ҚУРОЛЛАНТИРМОҚДА

АМЕРИКА Қўшма Штат-лари адлия вазирлигига қарашли илмий-тадқиқот ташкилоти — Америка ҳу-қуқ-тартибот институтини жа-ноятчиликлари қарши кураш қуролларининг янги турла-рини ишлаб чиқишга шу йилнинг ўзига 2 миллион доллар сарфлади. Бу ку-ролларининг ишончилиги ва таъсир кучи олдингилари-га қараганда аниқ ортиб.

Мана масалан улар кири-ган интиқилардан бири. Полиянинг махсус банини тунанга босқинчилар ту-шган автомобилга ортидан ў-қдай уноб бормоқда. По-лиячилар роса мўлкашга олиб, тепкин босқинчи. Ку-рол оғзидан ўқ ўзинга пе-йлавланган радиотўқчи пайлавланган илмий қува-ча отилиб чиқиб, таътиб этилаётган машинага елм-дай ёпишиб қолади. Энди тартиб посбонлари тезликни пасайтириб, таътибни ҳаф-ли йўл ҳодисалари содир этмасдан давом эттиришлари мумкин.

○ Ҳазрат АЛИ дебтур:

«АССАЛОМУ АЛАЙКУМ» деган ибора шундай муқаддас, қудратли бир иборани, у бутун тарбия, одоб-ахлоқнинг иттиҳоти, диллар қўлини очиб юбуровчи бир қалитдир. Саломлашиш этти ёт бегоналарни бир-бирига қонуниётлар, одамнинг одамга меҳрини товлантиради. Бир-бирига рўбарў келганда қўлини кўксига қўйиб салом бериш инсонларнинг бир-бирига юракдан садоқатлигини ифода этиб турувчи амалдир.

Хадиси шарифларда айтадики: «Муъминларнинг бир-бирларида олтига йўналиш бор: салом бериш, қаҳираси бериш, сўраса маслаҳат бериш, аксирса жаовоб айтиш, ётоб бўлиб қолса бориб кўриш, бандликни бажо келтирса, бориб дафнда қатнашиш».

Қўриб турганимиздек, инсонларнинг бир-бирларига ҳақларининг биринчиси салом бериш. Саломлашишнинг ҳам ўз тартиб-қоидалари, йўл-йўриқлари бори, уларни ҳеч қачон назардан соқит қилмаслигимиз керак... «Ассалому алайкум» деб очиқ чехра билан қалбдан айтиш бор, шунчаки бошни лиқиллатиб ўтиб кетиш бор. Салом берган кишига мулоимлик, тоза кўнгил билан қараб жаовоб бериш керак.

Болалигимизда турли эртақлар, ривоятлар эшитганмиз. Ёдингизда бўлса эртақларда девлар, ялмоғиз кампирлар, қаҳрамонлар билан учрашганда, салом бермасангизки ямлаб бир ютардим, деган иборани ишлатадилар. Демак, шу салом беришнинг ўзи одамларга бир паноҳ бўлган, ёрдам берган, бало-қазолардан асраган.

* Инсонийлик фазилатлари

ОЛТИТА ҚАРЗНИНГ БИРИ

Бизнинг болалик йилларимиз оғир уруш йилларида кетган. Бир ҳам кўпчилик қатори бориш шукр қилиб ҳаёт кечирдик. «Ўзингдан катталарга салом беришни, эшикдан остана ҳатлаб уйга киришда салом беришни одат қил, саломлашишда ҳикмат кўп, тоғйон» деб қўлогимга қуяр эдилар раҳматли Зебинисо буюм. Улар оилада ёнги қўз бўлган эдилар. Шунинг учунми неварали, эварали бўлганларда ҳам ака-укалари — меннинг катта тоғаларим Абдушуккур, Абдурашид, Абдулоим, Абдуҳаким, Абдуазиз тоғаларим ёшлари улуг бўлишми, қарамай ҳар жума кўни эшикдан салом бериб келишарди. Мен салом бериб, уларнинг бағрига отилардим. Менинг назифам қўлларига сув қўйиш, дастурхон тузатишда ёрдамлашми, чой қўйиб беришдан иборат бўларди.

Олти-етти ашар бола пайтим. Тоғаларим шу қадар меҳр билан эркалаб бошларига кўтариб алқашардики, уларнинг оғзидан бирор бир юмушга буюриш ҳақида сўз чикса қанот ёзиб, учиб бориш шу ишни бажарсам деб ҳамиша шай бўлиб турардим.

Салом бериш, саломга алик олиш инсонлар ўртасидаги муносабатларда илқил, тотувлик, баҳамжиҳатлик каби олижаноблик хислатларининг шаклланишига сабаб бўлган омиллардан биридир деб бемалол айтиш мумкин.

«Қариси бор унинг париси бор» деганларидек, фарзандларни мудом яхши фазилатларини эгаллашга ўргатувчи момоларимиз ва боболаримиз энди тетапоқ қилиб юрган, сеҳни ўсаётган гулдакларнинг қилиб турган юзини оиланинг катта-кичик аъзолари, хонадонга қадам ранжиди қилган қўни-қўшни, азиз меҳмонларга қаратиб «Қани, бир салом беринг-чи» деб инсоний бурчини бажо келтиришнинг ўртақдари. Ҳаёт юмшоқ пахта, ширин новот эмас. Турмушда ҳар хил жанжаллар учраб туради. Бинобарин ҳар бир оиланинг ўз ташвишлари бор. Катта-кичик, эр-хотин, фарзандлар ўртасида турли-туман гаплар чиқиши мумкин. Исломда айтадиларки, араб уч кун. Уч кундан кейин ҳам аразлашиб юрса гуноҳ ўша кишига ёнилади. Миллий анъана, урф-одатларимиз, саломнинг қудратини қарангиз, аразлашиб, бир-бирининг юзини кўришга тоқат қилолмайдиган одамларни ёши улуглар, хурматли зотлар аразлашиб уларни яраштириб қўядилар. Уришиб қолганлар бир-бирларидан уэр сўрашиб, салом беришиб, ўртадаги гина-қудурат кўтаришиб, яна боғлиқ-боғлидек аҳил-тотув, ҳеч нарса қўрмагандек бўлиб кетишади...

Яна бир гап: баъзан бир ёшларимиз бор, бир-бирлари билан ўпишиб ёки қўлларини қаттиқ қиспиб сўрашадилар. Баъзилари саломларига алик олишмаса ранжиб, ҳаёт-хафа бўлиб юришади. Хотираси парилон, қуч-қувватдан қўлган кексалар эшитмай қўлишлари ҳам мумкин. Бунга асло хафа бўлиш керак эмас. Саломлашганда мумкин қадар назар назарга тушган вақтда ишора билан билдирсалар кекса онахон, отахонлар албатта жаовобни вақтида қайтаришади. Саломни мумкин қадар мулоим, ширин, ёқимли қилиб беришлик миллий одатимиздир. Ёшлар катталарга, бир одам кўпчиликлари, отлик ўтирганларга биринчи бўлиб салом бердилар. Ёши улуглар саломга алик олиб қўлларини узатсаларгина ички қўлбал самийини омонлашадилар.

Она қизларимиз ва мирза йигит-ўғилларимиз буюк неъмат — саломнинг қадрлаб, уни янада тегиз ҳис этиб, бир-бирлари, хешлари, қариндош-уруғлари, маҳалладошлари, ҳамшаҳарлари, ҳамюртлари билан тинч-тотув муносабатда ва сарсалом бўлишиб улуг халқимизга, давримизга муносиб қомил инсонлар бўлиб етишишларига ишонамиз.

Мирза Анвар ҚАРИМОВ.

* Ҳар тўғрида

Япония. Ушбу баҳайбат кўзалар япон ҳайкалтароши Мино-ру Фукуда боғини безаб турди. Ҳар бирининг баландлиги 7 метр, вазни 4 тонна бўлган бу идишларга сув ёки май солиш мумкин. Ҳайкалтарош улар дунёда энг катта идишлар эканлигига шубҳа қилмаётди.

РАТА—ТАСС сурати.

Москва давлат симфоник оркестри 14 кунлик гастроль сафари билан Австралияга келди. Моҳир скрипкачи Владимир Брисев ўз маҳорати билан нафақат австралийликларни, балки бу дёвирнинг антиқа жонивори бўлган кенгуруни ҳам қол эта олди.

АП—РАТА—ТАСС сурати.

ИНСОН ҳамиша оламнинг минг бир сир-синоатларини билишга қизиқиб келган. Натижада даянча-дачча кўз кўриб, қўлоқ эшитмаган оламшумул ихтиролар яратилган. Янги-янги билимлар нуғудга келган. Аммо борлиқ қанчалик ўзгаришмаса, инсон хоҳиш-прошасига бўйсун-дирлигини ҳаракат қилишмасин бу билимларнинг, табиат сирларининг, боши ҳақузда икки тоналмади. Чексиз олам, унинг мавжудоти бўлган инсон олдида ҳамойда сирли. Ва бу сир ҳамиша уни оҳанграбодий ўзига чор-лайверади.

«...Қаринида битта очиг эшик турибди, лекин атро-фимда юзта берк эшик бор» деган эди файласуф-лардан бири. Эҳтимол, бу ҳулосага аллома қанча-қанча изланишлар, ўрганишлар, тадқиқотлардан сўнг келган-дир. Бўлиши мумкин. Чунки чексиз оламни билишга уринишлар унинг навбатдаги жумбоқларини келтириб чиқараверди. Бу борлиқ-нинг ёзилмаган қонунияти. Чексизлик ўз сир-асоратла-ри билан қолаверади. У инсон тафаккурда ўз ак-сини топади. Унинг айнан ўша номаълум қирраси, жумбоғини очишга ҳаракат қилинганда ихтиро, янгилик ва гўзаллик яратилди. Бу уч сифатнинг иккинчиси одамларга моддий томон-дан, жисмонан фойда кел-тириши мумкин. Таҳмин эмас, айнан шундай. Ҳаётги эҳтиёжнинг қондиради. Дей-лик, инки номаълум соҳа-ларини билиш орқали янги ускуна яратилди. У одам-ларга жуда катта наф кел-тирди. Вақт ўтгандан ке-

ГЎЗАЛЛИКДА ЯШИРИНГАН СИР

(Ён дафтардаги ёзувлар)

Ин унинг фаолияти эски-риб, истеъмождан чиқади. Унинг яна янги ихтиро қилинади. Учинчи сифат, яъни гўзаллик яратилган-да? У инсонга нима бера-ди? Маънавий завқми? Унинг замирида нима бор? Кўз олдинда сиз ято-на тисол сифатида тан ол-ган нарсаларнинг бир-бир ўта бошлайди. Табиат, гул, сурат, аёл... ва яна бошқа... Улар гўзаллигининг бе-такорлигига. Юксак. Бир тулғада ҳусн-тароват, ик-кинчида қўтаришмаслиги, табиатнинг кўрки, латофати

фақат унинг ўзидagina мав-жудлигини, қолган барча нарсалар ундан андоза оли-шини, суратда аса шу муъ-жизанор гўзаллик минг бир рангда акс этганини, ҳар бир ранг бизга ала шу та-биат сирини сўзлаётганини билимиз. Аёл аса гўзаллик-нинг олий синоатидир. У гулдан ҳам, табиатнинг энг

нафис чечагидан, суратда-ги сеҳрли рангдан ҳам ан-доза олган. Гўзаллигининг замирида сеҳр бор, сир бор. У ҳа-миша инсонга ажиб бир туйғу, эҳтиросни ҳада эта-ди. Ҳар сафар Леонардо да Винчининг бетакор Мадон-насига тикилганда, Беҳзод-нинг минияторларини то-моша қилганда ёки замон-дошимиз Чингиз Аҳмаров ишлаган шарқ гўзаллигини кўрганда қалбнинг эҳтирос-га тулади. Бу эҳтирос сизни суратлардаги сеҳрли сирни билишга ундайди.

Назира СОДИҚОВА.

* Суратли ахборот

ОҚ ЙЎЛ, БИТИРУВЧИЛАР!

ЎЗБЕКИСТОН Респуб-ликаси Ички ишлар назир-лиги олий мактабига бўла-диган бу тантанаво пухта тайёргарлик қўрилди. Чунки бутун бу ерда олий мактаб тинчловчиларнинг 24-мар-та, махсус милиция ўрта

мактаби талабаларининг охириги 62-марта битирув маросими ўтказилмоқда. Шу-ни айтиш керакки, 1993 йил июль ойидан бошлаб бу мактаблар ягона бўлди ва олий мактаб булдан буюн ички ишлар идораларининг ўрта бўғини учун ҳам, юқо-ри бўғинга ҳам мутахас-сислар тайёрлайди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар назирлигини ўринбосари, ички хизмат полковниги Р. Ҳайдаров ёш битирувчиларга қарата дил

Расул ҚОШИМОВ, истафодаги ички хизмат полковниги.

● СУРАТДА: битирув маросимидан бир лавҳа.

* Уй бекалари, Сизлар учун

ХОНАНИ ЖИҲОЗЛАГАНДА

роқ, осма суратлар—ҳаммаси ўз ўрнида бўлса уй ичи янада кенг ва саранжом-сарангитлиги унинг ўзи яшайдиган уйнинг кўрими ва дид билан қанчалар нафис жиҳоз-ланганига ҳам бог-лиқдир. Маълумки, хонани жиҳозлашда меҳмон ташлаш, уларни жой-жойига қўйиш ҳамда ўрнатишга ало-ҳида аҳамият бериш керак. Масалан, хона-ни жиҳозлашга кўп вақт кетмаслиги учун меҳмон ҳарид қилиш-дан олдин уни қандай жиҳозлаш мақсадаги мувофиқлиги ҳақида ўйлаб кўриг.

— Хонани жиҳоз-лашда ҳар бир нарса фаз-зил келтириши мум-кин. Буюмларни дид

билан жойлаштириш-да меҳмон ва ундаги идишлар асосий роль ўйнайди. Шунинг учун меҳмон хонага шундай жойлаштиринг-ки, у орқича жойни ҳам эгалласани, ху-нук ҳам кўрсатмасин. Шуни айтиб ўтиш лозимки, хонани жи-ҳозлашда сервантдаги чинни, сопол ва ши-ша идишлар, ҳам ҳайкалча-лари ҳам муҳим роль ўйнайди. Бунинг учун нинг ойнаванд тоқча-

сига шиша идишлар, ойнасизларига чинни-дан асалган идишлар навбатма-навбат те-рилади. Тоқчага бун-дай идишларнинг кат-тароғини орқага, кичкиналарини эса олдинроққа қилиб шун-дай нафис териники, у сизни ўта фаросат-ли эканлигини ташдид-лолат берсин. Ваза-лар тўғрисида тўр сочи-қлар солинган журнал-ёзув столи устига чи-ройли гуллар қўйилган

Дили ОРОМ.

ҳолда туриши ҳам хо-нага ўзига фаз-зил келтирилади. Дераза пардала-ри қилинган турли-туман усуллари хона ичиди беазада муҳим аҳамиятга эга. — де-ди Дилфуза опа суҳ-батни давом эттириб, пардалардан ўрилли фойдаланиш билан де-разадаги айрим нуқ-сонларни ёши мум-кин. Агар хонада бир кичик дераза ёки ик-кита тор дераза бўл-ганида ҳам улар де-вор бўйлаб ахлит пар-да билан ёпилгани маъқул.

* Жиноят жазосиз қолмайди

ТАЛОНЧИ ҚЎЛГА ТУШДИ

халларга учиб, ўғирлик орқали бойини қўзғалган. Бокча тафйилоти мана бундай бўлган: И. ўз ноқия қилмишини бахарадиган жойни обдон ўрганиб чиқди. Унда кимлар ишлайди? Ким қачон ишдан қайтади? Хуллас, уйга ке-ришининг барча йўллари ўрганиб чиқди. Некалари ёнингизда тош чироқ олиб юрмасангиз ҳеч ким таний олмайди деган қўлини кир-тириб қўйиб кетди. Нур устига аъло нур. Бирорта ҳам чироқ ишласа экан.

Шундай қилиб, ишнинг мавриди ҳам етди. Пайсалга солмасдан охирига этаклаш лозим. Эшик тутмасини босди. Ичкаридан «Ким?» деган овозга жаовобан уйга тез-тез ташриф буюрадиганлардан бирининг исмини айтди. Эшик очган аёлининг бўзга-га санчи тиради. Бечора аёл кўриқидан бақирши-ға ҳам улгурмади. Талончи қўнғитмадан хорижда ишлаб чиқаришдан гавли тўппонча-ни чиқардида, «Овозингни чинқарсанг ўласан», деб қўйди. Аёли телефон сими билан чақиб ташлади.

Ҳаётда қўтилмаган воқеа-лар кўп учрайди. Бўлмаса

Мирза АБДУЛЛАЕВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪДОНЛАР

РЕСПУБЛИКА ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИ

20 ИЮЛДА ТЕАТРИНГ 54-МАВСУМИ

ЭПИЛАДИ

ТЕАТРИНГ ИЮЛЬ ОЙИ РЕПЕРТУАРИ:

3, 6, 7, 15, 18 июлда — «ШҲХ ШАНТОНЧА-ЛАР».

8, 9, 19 июлда — «ҲАСАН — БАХТ ИЗЛОВ-ЧИ».

10 июлда — «СЭМО».

13 июлда — «ФОТИМАНГ САРГУЗАШТ-ЛАРИ».

14, 17 июлда — «ОЛТИН КАЛИТЧА».

15 июлда — «БЕҲҲОШОВ БУРУН».

Спектакллар соат 11 ва 13.00 да бошланади.

Спектакллар ўзбек ва рус тилларида намойиш этилади. Мактаб лагерьлари театр билан шартнома тузишлари мумкин.

Хусусий шахслар ҳамда ташкилотлардан туғил-ган кунлар ва тўйларда театрлашган хизмат кўрсат-мишга бюртмалар қабул қилинади.

Маълумот учун телефонлар: 56-73-94, 56-73-95.

Театрга кассир ва администратор керак.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҚОҲИМЛИГИ СОҒЛИҚНИ

САҚЛАШ БОШ БОШҚАРМАСИ

ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ

1994—1995 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙДАГИ СОҲАЛАР БЎЙИЧА

МУТАХАССИСЛАРИ

ТАЙЯРЛАЙДИ

1. ҲАМШИРАЛИК ИШИ — (тиббиёт ҳамшираси их-тисоси).

Уқш мuddати — 1 йилу 10 ой.

2. АКУШЕРЛИК ИШИ — (акшуси ихтисоси).

Уқш мuddати — 2 йилу 6 ой.

ЎЖУКАТЛАР 15 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан бошланади ва қуй-даги фанлардан: имтиҳон топирилади: ОНА ТИЛИ

(азма), БИОЛОГИЯ (оғзаки).

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳри, 700042, Уйғур

кўчаси, Тор кўча 40 (трамвайлар: 8, 15 «1-шаҳар кли-ник касалхонаси бекати», автобуслар: 27, 35, 46, 53,

171, 126, 184 «Катта ҳовуз»; 1-шаҳар клиник касал-хонаси бекати).

Тиббиёт билим юрти: Тошкент шаҳар 1-клиник касал-хонаси ҳовлисида жойлашган.

45-39-41, 45-42-33

16 ёшдан 30 ёшгача бўлган

ўрта маълумотли йигитлар,

шунингдек 16 ёшдан 25 ёшгача

бўлган қизлар қабул қилинади.

Стипендия тўланади.

Ўқитиш мuddати — 3 ой.

Энг кам иш ҳақи —

300.000 сўм-купон.

Телефонлар: 45-39-41, 45-42-33

Манзилгоҳимиз: Фурқат кўчаси, 5.

Метронинг «Халқлар Дўстлиги» бекати,

6, 7, 12, 14, - троллейбуслар,

51, 151, 13, 153 - автобусларнинг

«Беш-Ёғоч» бекати.

«УМИД» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ

қуйдаги лавозимлар бўйича

ИШГА ТАМЛИФ ҚИЛАДИ:

бош энергетик, иқтисодчи, цех бошлиғи,

бош ҳисобчи, мебель ишлаб чиқариш муҳан-диси.

Ишга жалб этиладиганлар олий маълумот-ли, ушбу лавозимда камида 5 йил иш стажига эга бўлишлари ҳамда компьютерда ишлаш-ни билишлари лозим. Иш ҳақи келишилган нархда тўланади.

Қуйдаги манзилга мурожаат қилишингиз мумкин: Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов ту-мани, Қорасарой кўчаси, 282а-уй.

ТЕЛЕФОН: 48-79-31.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

22-хунар-техника билим юрти

1994—95 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

(танлов асосида)

Қуйдаги мутахассислик бўйича:

кенг ихтисосли тикувчилар (эркаклар, аёллар,

болалар миллий кийимларини тайёрлаш).

Ўқш мuddати: 9-синф маълумоти билан—1—2

йил, 11-синф маълумоти билан—1 йил.

Тошкент шаҳридаги мактабларнинг 9 ва 11-синф ўқувчи-қизлари ўқига қилинади.

9-синф маълумоти эга бўлган ўқувчилар ўқш даврида 2 маҳал иссиқ оват, машғулотлар учун кийим-кечак билан таъминланадилар. Бу тоифа-даги ўқувчиларга ўрта таълим олинлари учун барча имкониятлар ҳамда шартнолар яратилган.

11-синф маълумоти эга бўлган ўқувчилар ўқш даврида стипендия оладилар.

Билим юртини муваффақиятли битирганларни «Юлдуз» ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга жойлаштиришга қаролат берилади.

Машғулотлар 1994 йил 1 сентябрдан бошланади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Крепиль кў-часи, 18-уй («Юлдуз» тикувчилик бирлашмаси ор-қасида).

ТЕЛЕФОНЛАР: 35-62-41, 34-01-46.

ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

МАРҲАМАТИ

Шомаксур Алтиер Самарович номли Тошкент

давлат университетини журналистика факультети томо-нидан 1976 йил 29 сентябрда берилган А-11-195764

рақамли ҳамда Тошкент савдо техникуми томонидан

1986 йилда берилган 932998 рақамли дипломлар йўқо-ганини сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Муассис:

Тошкент шаҳар

ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон